

MOGUĆNOSTI UNAPRJEĐENJA RAZVOJA CIKLOTURIZMA NA PODRUČJU KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Cvetovac, Sanja

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac
University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:689311>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-27**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied
Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Sanja Cvetovac

**MOGUĆNOSTI UNAPRJEĐENJA RAZVOJA CIKLOTURIZMA
NA PODRUČJU KARLOVAČKE ŽUPANIJE**

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2020.

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
POSLOVNI ODJEL
PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UGOSTITELJSTVA

Sanja Cvetovac

**MOGUĆNOSTI UNAPRJEĐENJA RAZVOJA CIKLOTURIZMA
NA PODRUČJU KARLOVAČKE ŽUPANIJE**

ZAVRŠNI RAD

Kolegij: Osnove turizma

Mentor: dr.sc. Mateja Petračić

Matični broj studenta: 0618610129

Karlovac, rujan, 2020.

ZAHVALA

Ovom prilikom želim se zahvaliti svojoj mentorici dr. sc. Mateji Petračić na prenesenom znanju tijekom mog studiranja te na savjetima, uloženom trudu i vremenu za vrijeme pisanja ovog završnog rada.

Zahvaljujem se i svojim roditeljima i dečku na strpljenju i potpori koju su mi pružili tijekom studiranja.

SAŽETAK

U radu se prikazuje suvremeni razvoj cikloturizma na području Karlovačke županije uz brojne primjere cikloturističkih manifestacija. Cikloturizam postaje sve bolje prihvaćeniji oblik turizma zbog svoje jednostavnosti i dostupnosti. Zapažene rezultate u razvoju cikloturizma ima Karlovačka županija koja posjeduje značajne prirodne resurse kao što su klima, šume, rijeke te značajne društvene resurse. Rad je pružio niz konkretnih prijedloga za unaprjeđenje razvoja cikloturizma na području Karlovačke županije, počevši od promocije uz ponudu domaće hrane i izrade jedinstvene web stranice za sve cikloturiste do maksimalnog korištenja sredstava iz EU fondova. Cilj završnog rada je prikazati mogućnosti unapređenja razvoja cikloturizam na području Karlovačke županije.

Ključne riječi: Karlovačka županija, cikloturizam, mogućnosti unapređenja, promocija

ABSTRACT

This final project represents modern development of cycle tourism in the county of Karlovac with case study. Cycle tourism becomes more and more acceptable form of tourism because of its own simplicity and accesibility. The county of Karlovac posesses significant natural resources such as climate, natural attractivenesses and offer excellent cycle routes which must be used at maximum. The final project has provided definite proposals for improving of cyclotourism in the Karlovac County, starting with promotions with domestic food supply and creating unique website for all cyclotourists to the maximum use of EU funds. The objective of the final paper is to demonstrate options for promotion of development for cyclotourism in the Karlovac County.

Key words: Karlovac county, cycle tourism, the possibilities of improvements, promotion

SADRŽAJ

ZAHVALA	I
SAŽETAK	II
ABSTRACT	III
1. UVOD	1
1.1. Predmet i cilj rada	1
1.2. Izvori podataka i metode istraživanja	1
1.3. Struktura rada.....	1
2. TEORIJSKI I RAZVOJNI ASPEKTI CIKLOTURIZMA U EUROPI I HRVATSKOJ	3
2.1. Pojmovno određenje cikloturizma u okviru sportskog turizma	7
2.2. Pretpostavke razvoja cikloturizma.....	8
2.3. Tipični elementi ponude u cikloturizmu	8
2.4. Segmentacija tržišta i obilježja potražnje u cikloturizmu	9
2.5. Trendovi na cikloturističkom tržištu Europe	10
2.6. Dostignuti stupanj razvoja cikloturističke ponude u Hrvatskoj.....	11
3. OPĆA I TURISTIČKA OBILJEŽJA TURISTIČKE REGIJE KARLOVAČKE ŽUPANIJE	12
3.1. Položaj i prometna dostupnost Županije.....	13
3.2. Klima i reljef.....	14
3.3. Stanovništvo i gospodarstvo Županije	14
3.4. Temeljna turistička atrakcijska osnova u županiji	16
3.4.1. Prirodni turistički atraktivni resursi	16
3.4.2. Društveni turistički atraktivni resursi.....	16
3.5. Vrste i oblici turističke ponude u Županiji.....	17
3.6. Analiza turističkog prometa i receptivnih kapaciteta Županije	17
3.6.1. Obujam i struktura ostvarenog turističkog prometa.....	18
3.6.2. Smještajni i ostali turistički receptivni kapaciteti	21
4. ANALIZA STANJA I MOGUĆNOSTI RAZVOJA CIKLOTURIZMA U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJ	23

4.1. Mreža biciklističkih ruta na području regije	23
4.1.1. Povezanost regije državnim i međunarodnim cikloturističkim rutama	25
4.1.2. Raspoloživost cikloturističkih ruta unutar regije	26
4.2. Cikloturističke manifestacije	27
4.3. Bike&Bed smještajni kapaciteti namijenjeni cikloturistima.....	28
4.4. Uređenost ruta, označavanje i mobilne aplikacije za potrebe cikloturizma.....	30
4.5. Povezivanje cikloturizma s komplementarnim turističkim proizvodima	32
4.6. Institucionalna podrška razvoju i izvori sredstava za ulaganja u cikloturističku ponudu	33
4.7. Aspekti promocije cikloturističkog proizvoda.....	34
4.8. SWOT analiza cikloturističke ponude	37
4.9. Prijedlozi za unaprjeđenje razvoja cikloturističke ponude	40
5. ZAKLJUČAK	42
LITERATURA	44
POPIS ILUSTRACIJA.....	46

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet rada je cikloturizam na području Karlovačke županije. Karlovačka županija kao dio kontinentalne Hrvatske nije imala zapažene uspjehe na području turizma. No zadnjih godina, uz značajnu promociju i prikaz prirodnih ljepota, mijenja se status turizma na području Karlovačke županije. Ono dobiva posve drugačije značenje, oblik i mjesto u gospodarstvu županije. Posebno, područje turizma koje se odnosi na cikloturizam. Ciljano se ide na to da cikloturizam postane jedan od pokretača razvoja cjelogodišnjeg turizma. Tomu potpomaže izgrađena cikloturistička infrastruktura, dobro osposobljene biciklističke rute te osigurani elementi sigurnosti uz odgovarajuće smještajne i ugostiteljske kapacitete. Cilj završnog rada je prikazati mogućnosti unapređenja razvoja cikloturizam na području Karlovačke županije.

1.2. Izvori podataka i metode istraživanja

Podaci izneseni u završnom radu prikupljeni su proučavanjem i analiziranjem knjiga, članaka te internetskih stranica s temom turizma i cikloturizma. Korištene metoda rada su: metoda analize i sinteze, komparativna metoda te desk metoda uz korištenje novijih podataka (najviše, zadnjih pet godina).

1.3. Struktura rada

Rad čini pet povezanih poglavlja. Prvo poglavlje čini uvod koji prikazuje predmet i cilj rada, izvore podataka i metode istraživanja te struktura rada. U drugom poglavlju, opisuju se teorijski i razvojni aspekti cikloturizma u Europi i Hrvatskoj uz pojmovno određenje cikloturizma u okviru sportskog turizma i pojašnjenja o tipičnim elementima ponude u

cikloturizmu. Također, daje kratak osvrt na segmentaciju tržišta i obilježja potražnje u cikloturizmu. Isto tako, u ovom poglavlju opisuju se trendovi na cikloturističkom tržištu Europe uz dostignuti stupanj razvoja cikloturističke ponude u Hrvatskoj, što znači svojevrsnu usporedbu HR i drugih europskih zemlja u razvoju cikloturizma.

U trećem poglavlju pružaju se opća i turistička obilježja turističke regije Karlovačke županije odnosno položaj i prometna dostupnost Županije, klima, reljef, stanovništvo i gospodarstvo Županije. Analizira se temeljna turistička atrakcijska osnova u Županiji uz prirodne i društvene turistički atraktivne resurse. Osim toga, analiziraju se turistički promet i promet smještajnih i receptivnih kapaciteta, ostvareni turistički promet na području Karlovačke županije. Tako se stvara se cjelovita slika o turističkim mogućnostima na području Karlovačke županije.

Četvrto poglavlje posvećeno je analizi stanja razvoja cikloturizma na području Karlovačke županije. Analiza stanja razvoja cikloturizma uključuje analizu mreža biciklističkih ruta na području regije, povezanost regije državnim i međunarodnim cikloturističkim rutama, stanje, raspoloživosti cikloturističkih ruta unutar regije. Zanimljivi podaci o cikloturističkim manifestacijama dodatno će obogatiti rad kao i Bike&Bed smještajni kapaciteti namijenjeni cikloturistima. Ovo poglavlje dat će odgovor o načinima i oblicima promocije cikloturizma na područje Karlovačke županije. Finalni dio analize odnosi se na Swot analizu i prijedloge za unapređenje cikloturizma na području Karlovačke županije.

U petom poglavlju je zaključak u kojem se donose rezultati analize i spoznaje na temelju svih relevantnih podataka koji su iznijeti u ovom radu.

2. TEORIJSKI I RAZVOJNI ASPEKTI CIKLOTURIZMA U EUROPI I HRVATSKOJ

Cikloturizam postaje sve više razvijeni oblik turizma u Europi i Hrvatskoj. Procjenjuje se da će u europskim okvirima udio cikloturističkih putovanja porasti u idućih desetak godina više od deset posto, a još je značajniji tržišni segment onih kojima je tijekom odmora vožnja biciklom važna dodatna aktivnost¹. To dovodi do zaključka da cikloturizam doživljava procvat i ima velike mogućnosti razvoja u budućnosti.

U sklopu razvoja i primjene cikloturizma djeluje organizacija ECF (engl. European Cyclists' Federation) ili Europska biciklistička federacija koja djeluje na područje cijele Europe. Osnovana je 1988. godine. Ima samo jedan cilj: promocija biciklizma kao održiva i zdrava sredstava prijevoza i rekreacije. Korijeni Europske biciklističke federacije su u Europi ali izazovi s kojima se suočava su globalni. Njihovi ciljevi i svrhe su: podići status biciklizma i promovirati uočene benefite biciklizma za pojedince i za društvo u cjelini. Nadalje, cilj im je potaknuti razmišljanje o potrebama biciklista u Europi u svim aspektima planiranja transporta i upravljanja, o okruženju, sigurnosti, zdravlju i promociji željenih uvjeta za sve bicikliste u Europi. Europska biciklistička federacija želi podržati skupine po pitanjima o nacionalnoj i međunarodnoj važnosti koji se odnose na ciljeve ECF-a. ECF žele raditi na istraživanjima o biciklizmu, prijevozu, okruženju i sigurnosti. Zatim, uz to, žele povećati broj informacija i savjeta koje bi bile dostupne svim skupinama te sudjelovati u njihovim aktivnostima na nacionalnoj i međunarodnoj razini uz razmjenu informacija i iskustva među zemljama članicama ECF-a. Zadnji navedeni cilj odnosi se na pružanje informacija i iskustava s ciljem podizanja svijesti o specifičnim skupinama: međunarodna tijela i institucije, političari, proizvođači /trgovinske skupine, turistički agenti za biciklistički odmor, okolinske i transportne skupine s obzirom na biciklizam, koristi i potrebe. Jedan od ključnih zadataka ECF-a je ostvarenje punog potencijala razvoja biciklizma uz održavanje

¹ Akcijski plan razvoja cikloturizma. Zagreb: Institut za turizam (2015).

mobilnosti i dobrobiti za sve sudionike. Iz tog razloga, ECF želi djelovati na stavove, politiku i proračunska sredstva na europskoj razini.

Postojanje EuroVelo – Europska mreža biciklističkih ruta koju vodi ECF s regionalnim i međunarodnim partnerima ukazuje na dobru razvojnu strategiju cikloturizma u Europskoj Uniji. Osnovni cilj je povezati postojeće i planirane nacionalne i regionalne biciklističke rute u jedinstvenu europsku mrežu ².

Slika 1. Europska mreža biciklističkih ruta Eurovelo

Izvor: EuroVelo. <https://en.eurovelo.com/> (10.08.2019.)

Europski cikloturizam doživljava procvat dok, po drugoj strani, Hrvatska s brojnim

² Akcijski plan razvoja cikloturizma, op-cit. str. 10

mogućnostima, mora učiniti još puno toga u cilju snažnijeg razvoja cikloturizma i korištenju bicikala za prijevoz i rekreaciju. Jedna od poteškoća je nepostojanje osnovne prometne infrastrukture prema riječima autora Klarića u Akcijskom planu razvoja cikloturizma. Isti autor upozorava: „Postoji mali broj posebno izgrađenih biciklističkih staza i traka, loše održavanje i trasiranje postojećih ruta te nepovezanost cikloturističkih ruta uslijed nedostatka veza pogodnih za bicikliste između pojedinih dijelova Hrvatske“³. Dodatno, u prilog tomu ide podatak iz Strategije turizma RH za 2020. godinu gdje se navodi: „Iako je Hrvatska relativno dobro premrežena lokalnim i županijskim stazama, od kojih su neke dio međunarodnih biciklističkih ruta, ponuda biciklizma još uvijek nije adekvatno valorizirana ni komercijalizirana“⁴. Nešto više o zastupljenosti cikloturizma kao proizvoda u turističkim regijama diljem Hrvatske prikazano je u Tablici 1.

Tablica 1. Zastupljenost cikloturizma prema turističkim regijama u RH

Proizvodne grupe	Proizvodi	Istra	Kvarner	Zadar	Šibenik	Split	Dubrovnik	Lika Karlovac	Središnja Hrvatska	Slavonija	Zagreb
Cikloturizam	Cikloturizam										

Legenda:

Primarni proizvod	Sekundarni proizvod	Tercijarni proizvod
-------------------	---------------------	---------------------

Izvor: Vlastita obrada autora prema podacima iz Strategije razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. (10.08.2019.)

Tablica 1. pokazuje da cikloturizma predstavlja primarni proizvod u samo četiri turistička odredišta a to su Istra, Lika (Karlovac) , središnja Hrvatska i Slavonija. U ostalim turističkim regijama , to je sekundarni proizvod, dok Zagreb smatra cikloturizam tercijarnim proizvodom. Ekspertima iz područja turizma postaje jasno da je nužno poduzeti nove mjere u

³ Akcijski plan razvoja cikloturizma, op.cit.str.3

⁴ »Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. godine,« Vlada Republike Hrvatske, Zagreb, 2013.

cilju snažnijeg razvoja cikloturizma. Pa tako, od prosinca 2018. godine postoji aktivna web stranica Cikloturizam.hr u sklopu Koordinacijskog tijela za razvoj cikloturizma Hrvatske. Akcijski plan za razvoj cikloturizma i Strategije razvoja cikloturizma RH od 2020. imali su zadaću aktiviranja web stranice o cikloturizmu, što je i učinjeno.

Neki dijelovi Hrvatske mogu dobro udovoljiti zahtjevima rekreativnih cikloturista, odnosno osobama kojima cikloturizam nije primarni oblik provođenja odmora. To se primarno odnosi na Istru, u nešto manjoj mjeri i na Sjevernu Dalmaciju, širu okolicu Zagreba i Osijeka, a djelomično i na Karlovačko područje, Gorski kotar, Liku i veće otoke. U dijelovima Hrvatske kao npr. Banovina, Bjelovarsko područje, Podravina, Posavina javlja se velik problem a to je manjak smještajno ugostiteljske ponude i neuređenost atrakcija ⁵.

Slika 2. Službena web stranica cikloturizma u Hrvatskoj

Izvor: <https://cikloturizam.hr/> (10.08.2019.)

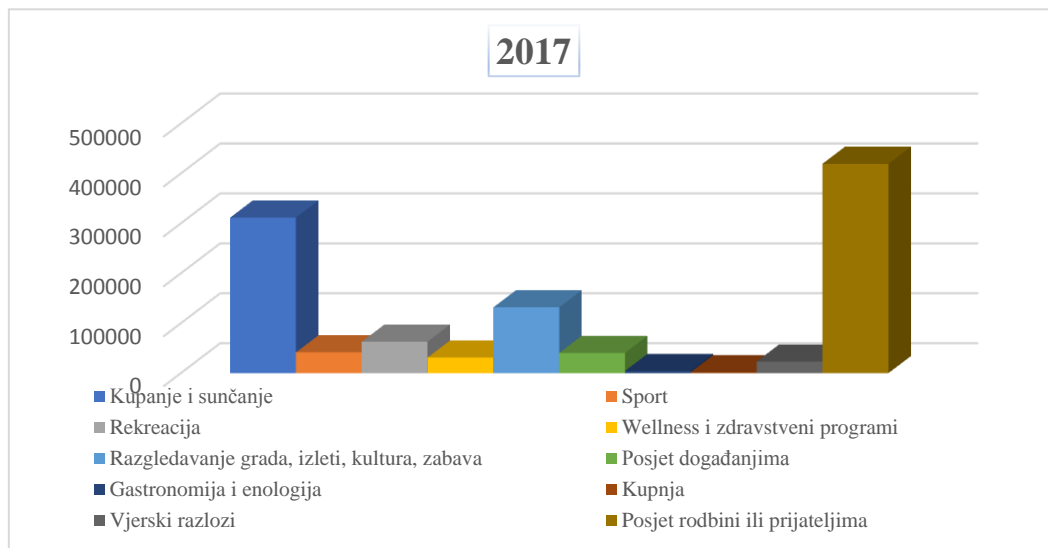
S obzirom na to da Hrvatskom prolaze četiri EuroVelo rute, EV6 – Dunavska ruta, EV8 – Mediteranska ruta, EV9 – Baltic-Adriatic i EV13 – Tragom Željezne zavjese, jedna od osnovnih zadaća Koordinacijskog tijela je, uz definiranje nacionalne mreže cikloturističkih pravaca na bazi postojećih županijskih i lokalnih ruta, integracija na europsku mrežu biciklističkih ruta te rad na njihovom unapređenju ⁶.

Slijedi Grafikon 1. koji opisuje najčešće razloge turističkih putovanja unutar Hrvatske za 2017. godinu (posljednji podaci prema Državnom zavodu za statistiku).

⁵Akcijni plan razvoja cikloturizma, op.cit.str.24

⁶ Cikloturizam.hr, URL: www.cikloturizam.hr (10.08.2019.)

Grafikon 1. Razlozi posjete turističkim odredištima

Izvor: Državni zavod za statistiku (13.08.2019.)

Grafikon 1. pokazuje da najveći razlog turističkog kretanja građana unutar RH za jedan do tri dana je posjet rodbini ili prijateljima (419.208 posjetitelja), što djeluje kao povoljna opcija za turistički posjet. Nadalje, drugi najveći razlog je odmor na moru (311.535 posjetitelja). Treći najveći razlog su sportske aktivnosti (311.535 posjetitelja), a to predstavlja važan podatak za ovaj rad.

2.1. Pojmovno određenje cikloturizma u okviru sportskog turizma

U određivanju pojma sportskog turizma ne postoji niti jedina konkretna definicija. U ovom radu, uzima se u obzir definicija autora Bartolucija koji navodi da je „sportski turizam u kojem je sport glavni motiv putovanja i boravka turista u određenoj turističkoj destinaciji”,⁷. Kada se poveže pojmovno određenje cikloturizma prema Andrewu Keelingu, članu dobrotvorne organizacije održivog prijevoza u Velikoj Britaniji („Sustrans“) „rekreativne posjete, bilo s noćenjem ili dnevne posjete, udaljene od kuće, što uključuje vožnju bicikla kao

⁷ Bartoluci, M, i sur.: Menadžment u sportu i turizmu. Kineziološki fakultet, Ekonomski fakultet. Zagreb, 2004.

temeljni i značajni dio posjete"⁸. S navedenom definicijom sportskog turizma, dobiva se širi pojam koji znači rekreativno putovanje koje uključuje vožnju biciklom tijekom dana ili noći.

2.2. Pretpostavke razvoja cikloturizma

Prema riječima autorice Birin (2017)⁹ pojavio se novi tip turista, pa su osnovne odlike putovanja : iskustvo, novost, aktivnost, edukacija i doživljaj. Ista autorica uočava: „postmoderni turist na svoje putovanje kreće s točno određenom vizijom u kakvom obliku životne zajednice želi sudjelovati, ima posebne interese koji unaprijed određuju odabir destinacije koja mu je to u mogućnosti ponuditi, a u samoj destinaciji očekuje aktivan odmor“¹⁰. Pretpostavlja se da se taj novi tip turista želi baviti različitim aktivnostima koje uključuju prikaz tradicije i običaja. Sve to zahtijeva prilagodbu ponude interesima, motivaciji i ponašanju turista¹¹. Sve to ide u prilog da se odgovor na zadovoljenje turističkih potreba odnosi na razvoj cikloturizma. Prema tome, cikloturizam na području Karlovačke županije može puno toga pružiti turistima.

2.3. Tipični elementi ponude u cikloturizmu

Postoje tri tipična elementa ponude u cikloturizmu a to su: jednodnevni, odmorišni i aktivni cikloturizam.

1) Cikloturizam na jedan dan - najčešći oblik cikloturizma, karakterističan za domaće turiste, odnosno dnevne izletnike

⁸ Cycle Tourism Information Sheet, *Cycle Tourism, Sustrans, Bristol, UK., pp.1, 1*, UK: Sustrans. routes for people, 1999.

⁹ Birin, Ana: Teorija potreba i motivacija u turizmu. U *Kupovno ponašanje turista*, Iva Slivar, Dražen Alerić i Uglješa Stankov, 11-24. Integrafika TTŽ d.o.o. Zagreb. 2018., str.15

¹⁰ Ibid., str.15

¹¹ Vrtiprah, V.: »Kulturni resursi kao činitelji turističke ponude u 21.stoljeću« *Ekonomski misao i praksa*,

Vol. 2., 2006., str. 279-296.

2) Odmorišni cikloturizam – tijekom odmora, turist koristi bicikl za kraće ili dulje putovanje okolicom u kojoj trenutno boravi.

3) Aktivni cikloturizam - biciklizam je glavni motiv putovanja.

2.4. Segmentacija tržišta i obilježja potražnje u cikloturizmu

Cikloturisti se mogu podijeliti prema različitim tržišnim segmentima i to prema demografskim obilježjima, frekventnosti odlaska na putovanja, dužini udaljenosti destinacija koje posjećuju, brzini kojom putuju, motivaciji te mjestu koje žele posjetiti ¹².

Segmentacija tržišta razvoja cikloturizma uobičajeno ide na temelju rangiranja ruta. Prva na rang listi je blaga ruta koju sačinjava biciklistička vožnja kroz pretežito ravan teren i blage uspone, na udaljenosti od 15 do 35 kilometara. Druga je lagana ruta koju sačinjava biciklistička vožnja kroz blagi teren i blage uspone na udaljenosti od 25-40 kilometara. Treća ruta je umjerenata ruta za rekreativne bicikliste koji redovito vježbaju, a nju čine zahtjevniji usponi na udaljenosti od 35-65 kilometara. Četvrta ruta je ruta višeg intenziteta za aktivne bicikliste za veće udaljenosti uz zahtjevnije uspone na udaljenosti od 40 do 80 kilometara. Peta je izazovna ruta za iskusne bicikliste uz izazovne uspone, na udaljenosti od 65 do 120 kilometara. Šesta ruta je zahtjevnata ruta za strastvene bicikliste koji imaju iznimno visoku fizičku spremnost za duge ture, na udaljenosti od 90-160 kilometara ¹³

Nadalje, slijedi segmentacija glavnih ciljnih tržišta cikloturista u Hrvatskoj:

Povremeni cikloturisti i cikloturisti na kratke udaljenosti predstavljaju veći potrošački segment. Takav tip cikloturista više voli fizički manje zahtjevnate rute, imaju planiran i organiziran itinerer, traže udoban smještaj. Dobna starost tih cikloturista je srednja i zrelija

¹² Razvojna agencija Ličko-senjske županije – LIRA, »Operativni plan razvoja cikloturizma ličko-senjske županije, « Ličko-senjska županija, Ogulin, 2017., str.35

¹³ Ibid.

dob (od 35 do 60 godina). Uobičajeno dolaze osobnim biciklom, a koriste i „bike-sharing“ sustav. Često putuju u skupinama ili s obitelji.

Drugu skupinu segmentacije, prema Akcijskom planu cikloturizma, čine cikloturisti na duge staze i sportski cikloturisti. Takav tip cikloturista nema razrađen plan putovanja. Uobičajeno traže običan i povoljan smještaj. Dobna starost tih cikloturista je od 20 do ranih tridesetih godina. Spremni su za biciklističke izazove i zahtjevnije biciklističke staze. Uobičajeno takav tip cikloturista dolazi osobnim biciklom.

Prema Akcijskom planu, vrlo je teško utvrditi obujam cikloturističke potražnje u Hrvatskoj jer se određeni podaci mogu skupiti samo za organizirane grupe cikloturista i biciklista na sportskim pripremama. Problem je u tome što oni zauzimaju samo mali dio sveukupne cikloturističke potražnje. Ne postoje podaci o broju turista koji u destinaciji koriste vlastite bicikle dopremljene automobilom, pa niti o broju turista koji koriste usluge rent-a-bike. Zato ovaj Akcijski plan predlaže anketna istraživanja i mjerenja prometa biciklista na turistički zanimljivijim rutama poradi utvrđivanja stvarnog obujma cikloturističke potražnje ¹⁴.

2.5. Trendovi na cikloturističkom tržištu Europe

Glede trendova na cikloturističkom tržištu Europe, postoje razlike među zemljama. Korištenje bicikala razlikuje se značajno među zemljama u Europskoj Uniji. U većini zemalja s marginalnim udjelom biciklizma, bicikli se većinom koriste za rekreativne svrhe.

U zemljama s visokim udjelom biciklizma, kao što su Danska i Nizozemska, većina toga odnosi se na korisne izlete tipa putovanja na posao, kupovina ili čak poslovno putovanje ¹⁵. Prema podacima Europskog parlamenta o transportu i turizmu, postoji jedna zanimljivost,

¹⁴ Akcijski plan razvoja cikloturizma, op.cit. str.22

¹⁵ Pucher, J, i R Buehler.: » Making Cycling Irresistible: Lessons from The Netherlands, Denmark and Germany »Transport Reviews, Vol. 28., No.4., 2008., str. 495-528.

a to je da u zemljama s nižim prosjekom bicikliranja trend da više bicikliraju muškarci, a u zemljama s visokim udjelom bicikliranja utvrđena je da podjednako voze muškarci i žene.¹⁶ Sve to upućuje na trend sve bolje prihvaćenog oblika rekreacija ali i drugih aktivnosti uz korištenje bicikla u Europskoj Uniji.

2.6. Dostignuti stupanj razvoja cikloturističke ponude u Hrvatskoj

Ministarstvo turizma zaključilo je da: „tržišna pozicija Hrvatske u odnosu na konkurente u određenoj je mjeri odraz tržišne spremnosti njezinih glavnih turističkih proizvoda“. Za Sjeverni Jadran, glavni turistički proizvodi su: odmor na suncu i plaže, cikloturizam i ronilački turizam. Za Južni Jadran, glavni turistički proizvodi su: yachting turizam, odmor na suncu i plaži. Za kontinentalnu Hrvatsku tržišno najspremniji proizvodi su: kulturni turizam, odmor u ruralnim područjima te cikloturizam¹⁷. Nadalje, prema nacrtu prijedloga za turizam RH do 2020, po pitanju cikloturizma, informacije o dostignutom stupanju razvoja cikloturističke ponude ukazuju na nastavak ubrzanog rasta cikloturizma. U suglasju s vrijednostima, željama i motivima novih turista očekuje se daljnja diverzifikacija proizvoda i povezivanje cikloturizma s gastronomijom, kulturom i sl.¹⁸

¹⁶ EP (2012): The European cycle route network eurovelo. Brussels, Belgium: European Parliament, Directorate General for Internal Policies, Policy Department B: Structural and Cohesion Policies, Transport and Tourism

¹⁷ Ministarstvo turizma, »Nacrt prijedloga; Strategija razvoja turizma do 2020. godine,« Zagreb, 2013.

¹⁸ Ibid.

3. OPĆA I TURISTIČKA OBILJEŽJA TURISTIČKE REGIJE KARLOVAČKE ŽUPANIJE

Glede općih obilježja Karlovačka županija posjeduje povoljan geostrateški položaj, ima dobru prometnu povezanost-povezana s autocestom Zagreb-Rijeka i Zagreb-Split. Njezina kulturno-povijesna i prirodna baština je očuvana. Glede klimatskih promjena, nastoje djelovati na ekosustav tako da sve više koriste obnovljive izvore energije na području svoje županije. Postoji međunarodna, međuregionalna i prekogranična suradnja. Nadalje, biogeografska obilježja Karlovačke županije ukazuju na to da postoje glavne nizinske i poplavne zone na sjeveru (područje hrasta lužnjaka), brdski (područje šume hrasta kitnjaka i bočnog graba), pretplaninski (područje pretplaninske šume bukve), i gorski (područje bukve i jele)¹⁹

Slika 3. Karlovačka županija

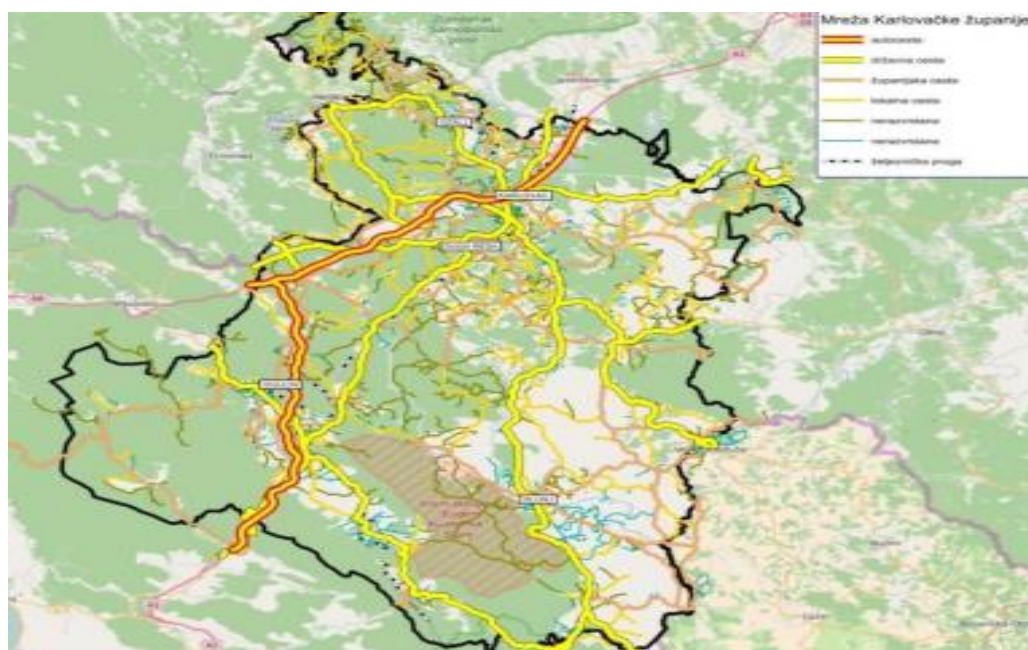
Izvor: Studija prometnog razvoja Karlovačke županije. 2016. (15.08.2019.)

¹⁹ Kožar , L. *Geografska obilježja Karlovačke županije*, Zagreb: Academia.edu, 2019.

3.1. Položaj i prometna dostupnost Županije

Glede položaja i prometne dostupnosti Županije, Karlovačka županija graniči sa Slovenijom i BiH. Okružena je sa sljedećim županijama: Zagrebačka, Sisačko-moslavačka, Primorsko-goranska i Ličko- senjska županija. Svi navedeni podaci upućuju na iznimnu prometnu važnost Karlovačke županije. No, studija prometnog razvoja Karlovačke županije (2016)²⁰ u okviru Europske Unije i izvođača, Mobilita Evolva d.o.o. i Verkehrplusa pokazala je da treba stvarati integrirani prijevoz putnika (IPP) i intermodalni prijevoz tereta. Na dužim relacijama, odnosno za tranzit kroz Karlovačku županiju, valja većinom koristiti željeznički prijevoz.²¹ Izgled prometne mreže prikazan je na Slika 4.

Slika 4. Prometna mreža Karlovačke županije

Izvor: „Studija prometnog razvoja Karlovačke županije“, 2016 (15.08.2019.)

²⁰ Vidović U. i sur: »Studija prometnog razvoja Karlovačke,« Europska Unija, Mobilita Evolva d.o.o. ,Verkehrplus, Karlovac. 2016

²¹ Ibid. str. 4

3.2. Klima i reljef

Klimu Karlovačke županije određuje njezin smještaj u umjerenim geografskim širinama, blizina Atlantskog oceana i Sredozemnog mora kao važna ciklogenetska područja te utjecaj sibirskog maksimuma zimi i subtropskog maksimuma koji ljeti sprječava prodore frontalnih poremećaja iz unutrašnjosti²². Važan klimatski modifikator je i reljef. Klimatska obilježja Karlovačke županije određena su prema podacima dobivenim od Državnoga hidrometeorološkog zavoda (DHMZ) za tri meteorološke postaje - Karlovac (110 m.), Ogulin (328 m.) i Slunj (254 m.) za razdoblje od 1981. do 2013. Zaključno, u Karlovačkoj županiji, prema autorima Bočić, Pahernik i Maradin, prevladava karbonatna geološka građa te umjereno topla vlažna klima u najvećem dijelu prostora i vlažna snježno - šumska klima u najvišim dijelovima odredili su okvir oblikovanja reljefa. Područje županije nalazi se u visinskom rasponu od 105 m. do 1 535 m., dok je prosječna visina cijelog područja 335 m.²³.

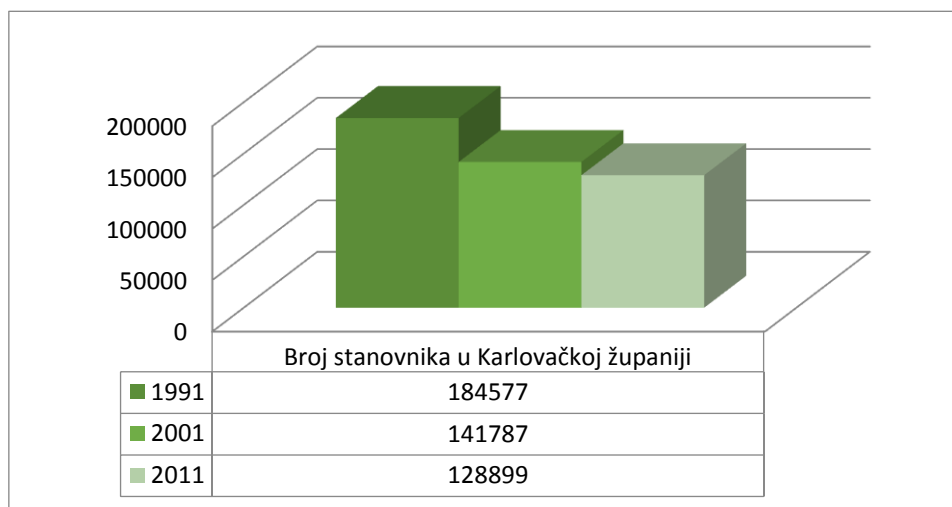
3.3. Stanovništvo i gospodarstvo Županije

Prema Popisu stanovništva iz 2011. u Karlovačkoj županiji živi 128.899 stanovnik. Kada se uspoređuju 2001. godina i 2011. godina, uočava se smanjenje broja stanovnika za 9,1% (2.888 stanovnika manje) (Grafikon 2). Razlog smanjenja broja stanovnika su migracija stanovništva u zemlje Europske Unije i druge zemlje.

²² Penzar, B, i Penzar I :«O položaju i uzrocima ekstrema u godišnjem hodu oborine u Hrvatskoj«dio 2.Hrvatski geografski glasnik, Vol.43., No.1. 1981.str. 27–48.

²³ Bočić, N, Pahernik M. i Maradin, M: «Temeljna geomorfološka obilježja Karlovačke županije« Prirodoslovlje, Vol.16., No(1-2),2001., str.169

Grafikon 2. Broj stanovnika u Karlovačkoj županiji od 1991. do 2011. godine

Izvor: Popis stanovništva , 1991, 2001, 2011 (22.08.2019.)

U odnosu na 1991. godinu Županija bilježi značajan pad od 55.678 stanovnika; sa 184.577 na 128.899. 2011, što pokazuje Grafikon (2). Nadalje, prema podacima razvojne strategije Karlovačke županije, u ukupnom broju stanovnika udio žena iznosi 51,6% (66.515), dok je udio muškaraca 48,4% (62.384).²⁴ Gustoća naseljenosti je iznimno niska (35,55 st/km²) te je nakon Ličko senjske županije, Karlovačka županija najrjeđe naseljena županija u Hrvatskoj.

Prema podacima koje je iznijela Karlovačka županija u okviru Razvojne strategije gospodarstvo županije bilježi 12. mjesto po broju poduzetnika, po broju zaposlenih na 16. mjestu, po visini ostvarenog ukupnog prihoda na 15. mjestu, dok je po visini ostvarene prosječne neto plaće na 12. mjestu u odnosu na druge županije u Hrvatskoj. Karlovačka županija nalazi se na 9. mjestu po ostvarenoj neto dobiti, a po ostvarenim gubicima na 16. mjestu. Konsolidirani financijski rezultat (dobit umanjena za gubitke) od 653,81 milijuna kuna donio je Karlovačkoj županiji 4. mjesto²⁵.

²⁴Ibid.,str.8

²⁵Ibid.,str.32

3.4. Temeljna turistička atrakcijska osnova u županiji

Atrakcijsku osnovu u Karlovačkoj županiji čine prirodni resursi te kulturni i povijesni. Prva turistička atrakcija su Rastoke koje imaju iznimno lijep krajolik. Postoji mogućnost kupanja u Rastokama te alternativni smještaj i posjet Plitvičkim jezerima. Druga turistička atrakcija je vojni kompleks Turanj koji ima zanimljiva vojna transportna sredstva: avion, tenkove i drugo. Treća turistička atrakcija je stari grad Dubovac koji nudi atraktivan pogled i gastronomske usluge. Tu su još Ivanina kuća bajki, Đulin ponor, Stari grad Ozalj, Gradski muzej u Karlovcu, Aquatika, Karlovačka zvijezda, Foginovo kupalište i drugo. Na temelju navedenih podataka, jasno da postoji izvrsna utemeljenost u osnovi turističke atraktivnosti na području Karlovačke županije.

3.4.1. Prirodni turistički atraktivni resursi

U Karlovačkoj županiji postoje izvrsni prirodni turistički resursi odnosno postoji veliki broj rijeka i potoka. Upravo rijeke su te koje čine dio privlačnosti za dolazak turista. Svima je poznato da grad Karlovac ima četiri rijeke a to su: Korana, Kupa, Dobra i Mrežnica. Rijeke su čiste i pogodne za kupanje te odmor uz rijeku. Grad Karlovac je poznat po Foginovom kupalištu u blizini grada te je veoma posjećeno kupalište. Osim rijeka, grad Karlovac obiluje lovištima (11 lovišta) za ulov srne, zeca, divlje svinje, fazana i divlja patke. Postavljene su i lovačke kuće te niz prirodnih objekata kao čeke, hoteli za kukce, hranilice, lovne staze i sl. Vrijedno je spomenuti obilno bogatstvo zelenila kojima je okružen grad Karlovac i okolna mjesta.

3.4.2. Društveni turistički atraktivni resursi

Jedan od odličnih primjera društvenih turističkih atraktivnih resursa je Aquatika. Slatkovodni akvarij u kojem svaki posjetitelj može doživjeti floru i faunu rijeka i jezera, geološku prošlost, tradicijsku kulturu i povijest . Ivanina kuća bajki, riječ je posve originalnom sadržaju koji je prikladan za djecu ali i odrasle. No, prema analizi TripAdvisor

platforme provedene od strane Horwath HTL za potrebe izrade analize stanja i strategije razvoja turizma za karlovačku županiju, uočeno je da je obilazak veoma kratak i nema dovoljne ponude suvenira. Također, Muzej domovinskog rata na Turnju atraktivan je zbog svoje lokacije i ima značajnu kulturno-edukativnu ulogu kojom privlači veliki broj turista. Turistički atraktivni resurs je i Gradski muzej Karlovac koji u ponudi ima aktivnosti za kišne dane, brošure na stranim jezicima, prema Horwath HTL analizi uočeno je da muzej ne radi ponedjeljkom.

3.5. Vrste i oblici turističke ponude u Županiji

Postoje raznovrsne vrste i oblici turističke ponude u Karlovačkoj županiji. Jedna od ponuda je tradicionalna manifestacija **Dani piva Karlovac** koja se uobičajeno održava krajem kolovoza. Tom prigodom nude se različiti sadržaji na području gastronomije, kampiranja, glazbe, edukativne radionice, radionice i revije. Svi podaci o ovoj manifestaciji mogu se pronaći na službenim stranicama Turističke zajednice grada Karlovca. Treću godinu za redom održan je i **Advent u Karlovcu** pod nazivom „Čarolija susreta“ koji iz godine u godinu svojim raznovrsnim programom, izvođačima, gastronomskom ponudom privlači sve veći broj posjetitelja. Zatim, **Međunarodni etno jazz festival** koji djeluje već 13 godina. Primjerice, prošle godine ugostili su 50-ak izvođača, iz više od deset zemalja Europe, Azije, Sjeverne i Južne Amerike. U turističku ponudu spada Riječno kino koje djeluje već devet godina. Nudi sadržaje za djecu i odrasle. Posljednja projekcija održana je na Petrovoj gori u suradnji s astronomskim društvom *Beskraj*. Sponzori koji održavaju ovu manifestaciju su: HEINEKEN Hrvatska, Hrvatski audiovizualni centar, Grad Karlovac, Karlovačka županija i drugi. Očito da postoje različiti oblici i vrste turističke ponude za različite dobi.

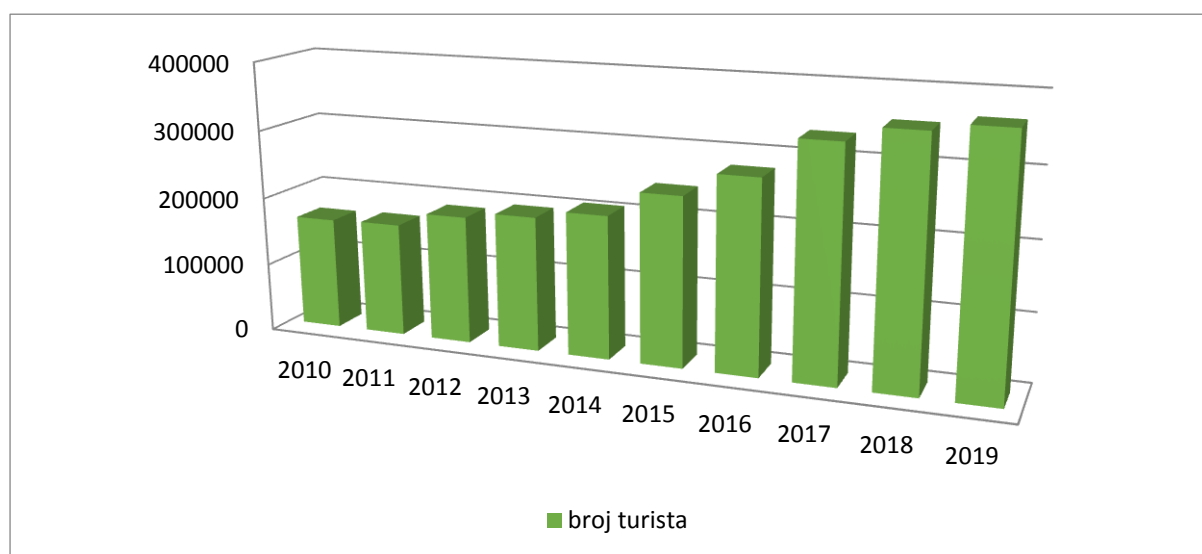
3.6. Analiza turističkog prometa i receptivnih kapaciteta Županije

Karlovačka županija iz godine u godinu bilježi trend pozitivnog razvoja u turizmu odnosno porast turističkog prometa i receptivnih kapaciteta zbog izvrsnog prirodnog okruženja ali i izvrsne prometne povezanosti sa sjeverom i jugom Hrvatske.

3.6.1. Obujam i struktura ostvarenog turističkog prometa

Glede obujma i strukture ostvarenog turističkog prometa Karlovačke županije, uočen je značajan porast po broju ostvarenih turista. Radi lakše preglednosti turističkog prometa na području Karlovačke županije, slijedi Grafikon 3.

Grafikon 3. Analiza turističkog prometa u Karlovačkoj županiji

Izvor: Vlastita izrada autora prema podacima Ministarstva turizma (19.01.2020.)

Grafikon 3. pokazuje značajan porast broja turista od 2010. do 2019. godine na području Karlovačke županije.

Glede općih turističkih obilježja regije Karlovačke županije, Karlovačka županija u odnosu na druge u kontinentalnom dijelu Hrvatske, ima značajno uvećan porast broja ostvarenih noćenja (Tablica 2.).

Tablica 2. Omjer noćenja karlovačke županije i kontinentalne Hrvatske za razdoblje 2010-2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Karlovačka županija	282 083	269 291	303 522	324 039	331 126	395 348
Kontinentalna Hrvatska	1 935 478	2 338 510	2 439 143	2 736 915	2 940 213	3 306 148

Izvor: Ministarstvo turizma Republike Hrvatske (27.08.2019.)

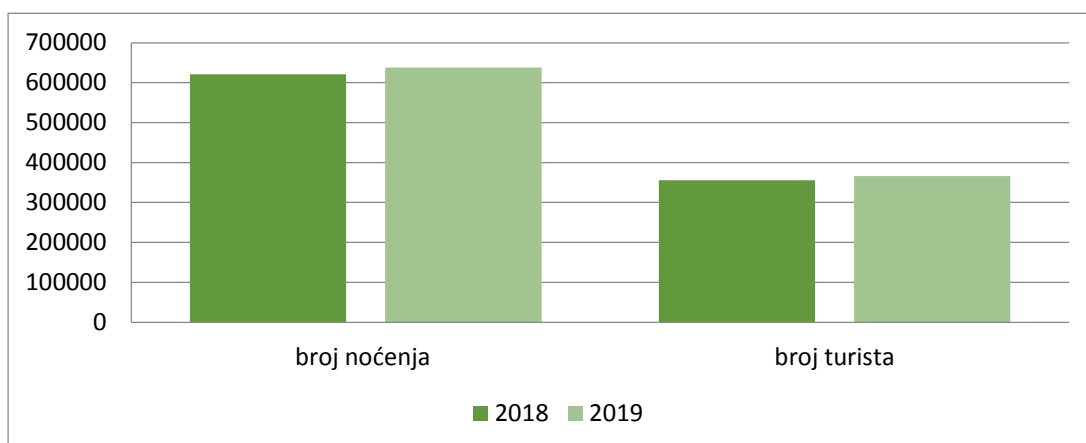
Tablica 2. pokazuje značajan porast broja noćenja turista u Karlovačkoj županiji u odnosu na kontinentalnu Hrvatsku u razdoblju od pet godina (od 2010-2015 godine), što je odličan indikator za uvođenje noviteta u razvoju turizma na području Karlovačke županije. Sukladno razvojnoj strategiji Karlovačke županije za 2016-2020. godinu, među turističkim kontinentalnim destinacijama, turistička ponuda Karlovačke županije prednjači u biciklističkim, planinarskim i nordic-walking stazama, ponudi pustolovnog turizma vezanog uz rijeke (kanuing, rafting), ribolovnom turizmu te dijelu gastronomske i enološke ponude, vezane uz kvalitetne etablirane restorane i vinske podrumne ²⁶.

Prema podacima eVisitora, prosječna duljina boravka gostiju u Karlovačkoj županiji je 1,7 dana . Takav podatak obilježava Karlovačku županiju kao pretežno tranzitna županija. Ali, to može biti prilika i poticaj za nove projekte i izazove za privatni i javni sektor. Sve skupa može pozitivno djelovati na razvoj cikloturizma na duže vrijeme.

Slijedi analiza turističkog prometa prema rezultatima koje je objavilo Ministarstvo turizma Republike Hrvatske

²⁶ Strategija razvoja turizma RH do 2020. god.op.cit. str.5

Grafikon 4. Broj noćenja i turista prema podacima za 2018 i 2019. godinu

Izvor: Vlastita izrada autora prema podacima Ministarstva turizma Republike Hrvatske (28.09.2019.)

Grafikon 4. pokazuje broj dolazaka turista i broj noćenja u Karlovačkoj županiji prema podacima koje je objavilo Ministarstvo turizma Republike Hrvatske. U 2019. Godini bilo je (637.756 noćenja, 365.924 turista) što je povećanje od 2,97% u dolascima i 2,65% u noćenjima za razliku od 2018. godinu gdje se bilježi (621.281 noćenja, 355.347 turista).

U prvih pet mjeseci 2019. godine najviše su noćenja, ostvarili domaći turisti, (21.221) potom turisti iz Koreje (14.335 noćenja), a na trećem su mjestu turisti iz Njemačke s ostvarenim 452 noćenja.²⁷

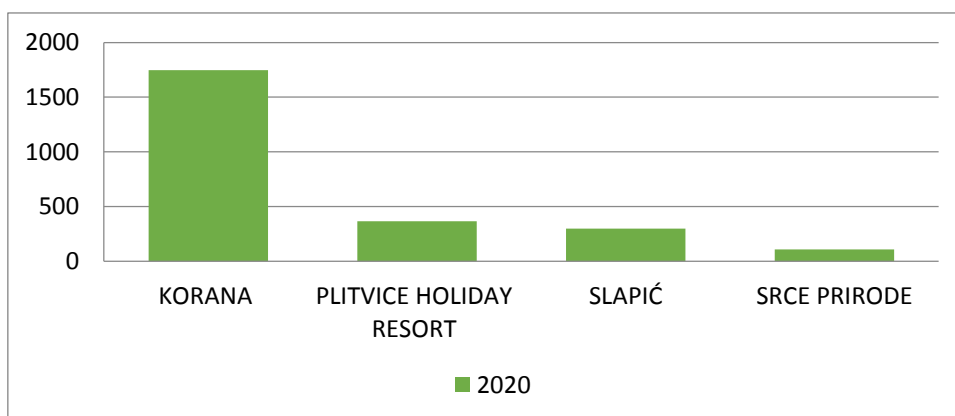
Nadalje, slijedi analiza smještajnih i receptivnih pokazatelja na području Karlovačke županije.

²⁷ Karlovačka županija, URL: <https://www.kazup.hr> (28.09.2019.)

3.6.2. Smještajni i ostali turistički receptivni kapaciteti

Najveći dio receptivnih kapaciteta nalazi se u ruralnom području Karlovačke županije i odnosi se na sobe za iznajmljivanje i apartmane u vlasništvu privatnih iznajmljivača, te na smještajne kapacitete u kampovima na području županije. Osobito je pritom značajan čimbenik za ostvarenje noćenja područje općine Rakovica, na kojem se ostvaruje približno 63% svih ostvarenih noćenja u Karlovačkoj županiji. Neposredna blizina Nacionalnog parka Plitvička jezera, dobro izgrađena mreža biciklističkih i pješačkih staza, Baraćeve špilje, Stari grad Drežnik, mlinica na rijeci Korani, velik broj ugostiteljskih objekata s odličnom gastronomskom ponudom, te kvalitetni smještajni objekti s tri ili više zvjezdica, koji posluju skoro tijekom cijele godine, razlog su što je općina Rakovica s najvećim brojem dolazaka i noćenja turista u Karlovačkoj županiji²⁸. Kakvo je stanje s receptivnim kapacitetima u Karlovačkoj županiji prikazat će se u Grafikonu 5?

Grafikon 5. Receptivni kapaciteti određenih turističkih mjesta u Karlovačkoj županiji

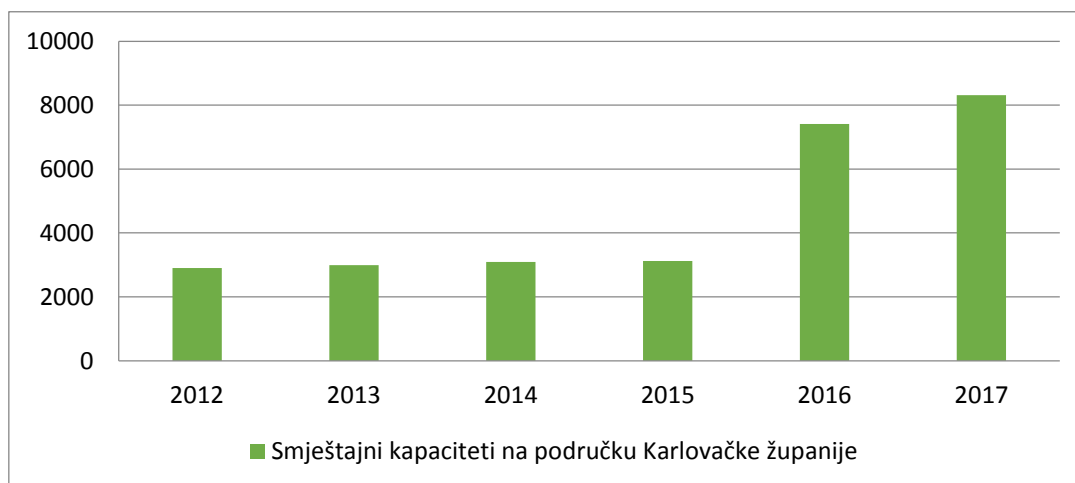
Izvor: Vlastita izrada autora prema podacima Camping.hr (28.09.2019.)

Grafikon 5. jasno pokazuje da najveći receptivni kapacitet u Karlovačkoj županiji ima Koran (1748). Sljedeći receptivni kapacitet, po brojčanom stanju ima Plitvice Holiday Resort (366). Na trećem mjestu je Slapić (300) a na posljednjem Srce prirode (108).

²⁸ Strategija razvoja turizma RH do 2020.god. op.cit. str.38

Slijedi još detaljnija analiza smještajnih kapaciteta na području Karlovačke županije (Grafikon 6.) prema godinama, od 2012 . godine do 2017. godine

Grafikon 6. Smještajni kapaciteti na području Karlovačke županije

Izvor: TZ KŽ, Horwath HTL (Analiza stanja i strategije razvoja turizma)(29.09.2019)

Grafikon 6. pokazuje veoma značajan porast smještajnih kapaciteta na području Karlovačke županije od 2012 godine do 2017. godine, što predstavlja pozitivan trend razvoja turizma općenito na navedenom području, ali i poticaj da se krene u inovativne i suvremene ideje i aktivnosti za razvoj turizma na području Karlovačke županije.

4. ANALIZA STANJA I MOGUĆNOSTI RAZVOJA CIKLOTURIZMA U KARLOVAČKOJ ŽUPANIJI

Stanje i mogućnosti razvoja cikloturizma u Karlovačkoj županiji ukazuju na pojavu pozitivnog trenda razvoja cikloturizma na području Karlovačke županije, na što slijedi analiza mreža biciklističkih ruta.

4.1. Mreža biciklističkih ruta na području regije

Prema prometnoj studiji ²⁹ koju je objavila Karlovačka županija, a projekt je sufinancirala Europska Unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj kroz Operativni program, promet od 2007. godine do 2013. godine, pokazuje da je u gradu Karlovcu ukupna dužina površina za kretanje bicikala, odvojenih od kolnika 34.270 m. Duljina biciklističkih staza i traka je 28.560 m.

Prema istoimenoj studiji izračunato je da ukupno 11 ciklo ruta prolazi sljedećim biciklističkim stazama (Slika 5.)³⁰.

²⁹Vidović U. i sur.: op.cit., str.60

³⁰Ibid., str.11

Slika 5. Prometne mreže i biciklističke rute u Karlovačkoj županiji

Izvor: Operativni plan cikloturizma u Karlovačkoj županiji, str.17 (01.10.2020.)

Biciklističke rute koje su navedene na slici 5. pokazuju 11 biciklističkih ruta i to: Ruta 1- Karlovac; Ruta 2- Draganić; Ruta 3- Ozalj; Ruta 4- Žakanje; Ruta 5- Netretić; Ruta 6- Duga Resa (aktualna najduža biciklistička staza jer je duga 63 km, a njena visinska razlika iznosi 116 m); Ruta 7- Ogulin; Ruta 8- Sabljaci, Klek; Ruta 9- Rakovica, Saborsko; Ruta 10- Slunj, Rastoke ; Ruta 11- Petrova Gora. Jedna od ključnih biciklističkih ruta je Karlovac - Duga Resa (br.6). Ruta se proteže uz rijeku Koranu te prolazi kroz šumovite predjele prije samog ulaska u Generalski Stol. Drugi dio staze slijedi tok Mrežnice. Od Hotela Duga Resa, biciklom se može odvoziti preko mosta na rijeci Mrežnici i lokalnom slabo prometnom cestom prema Belajskim Poljicima, a potom šumama i poljima bogatima prepelicama. Prolazeći Generalskim Stolom ruta ide preko Jozefinske ceste izgrađene za vrijeme austrijske vlasti prije više od 200 godina. S Jozefinske ceste ona vodi do prijelaza preko Mrežnice kod Mrežničkog Briga te slijedeći tok rijeke završava u Dugoj Resi.³¹ Postoje neka promišljanja o širenju postojećih biciklističkih staza s obzirom na to da postojeće nisu dovoljno turistički valorizirane. Također, postoje putevi koji se uređenjem mogu pretvoriti u biciklističke staze i na taj način u potpunosti uključiti u turističku ponudu. Na razini Karlovačke županije tijekom 2019. godine provodi se projekt naziva “Bike4River” s ciljem razvoja cikloturizma, a koji obuhvaća i područje rijeke Mrežnice.³²

4.1.1. Povezanost regije državnim i međunarodnim cikloturističkim rutama

Sukladno podacima Karlovačke županije, za razliku od drugih županija, kroz Karlovačku županiju, ne prolazi niti jedan međunarodni EuroVelo pravac. Ali, ključno je da postoje dvije državne glavne cikloturističke rute koje prolaze Županijom. Državna glavna ruta br. 3, prolazi kroz Karlovačku županiju smjerom sjever - jug od granice Slovenije kod Metlike preko Ozlja, Karlovca i Slunja prema Plitvičkim jezerima. Druga ruta je broj 6 koja Karlovačkom županijom prolazi smjerom zapad- istok od Bosiljeva preko Karlovca i Lasinje prema Zagrebu. Osim toga, veliku važnost imaju tri potencijalne državne vezne rute: veza

³¹ Strateški razvojni program grada Duge Rese, str. 29.

³² Izvješće o turizmu u karlovačkoj županiji za 2018. godinu te trendovi i aktivnosti za 2019. godinu, str. 13.

Karlovac - Ogulin - Novi Vinodolski; veza Vrbovsko - Ogulin - Plitvice i veza Karlovac - Vojnić - Topusko - Sisak te županijska kružna ruta³³.

4.1.2. Raspoloživost cikloturističkih ruta unutar regije

Prema Operativnom planu razvoja cikloturizma na području Karlovačke županije, uočeno je da je mreža ruta vrlo gusta, zatim da „ postojeća cikloturistička infrastruktura u Karlovačkoj županiji i uređenost ruta nisu na razini razvijenih turističkih destinacija pa ni mnogih dijelova kontinentalne Hrvatske“³⁴. U Operativnom planu stoji: „Uređenih biciklističkih staza uz javne ceste i označenih traka na kolnicima javnih cesta u Županiji gotovo da nema, nešto se više može naći tek zajedničkih pješačko-biciklističkih površina odvojenih horizontalnom signalizacijom, i to uglavnom u gradu Karlovcu“ . Isti navodi da dodatni je problem i to što je većina postojećih pločnika u Županiji preuska da bi se mogla koristiti i za prometovanje bicikala. Nadalje, smještajni i ugostiteljski sadržaji pogodni za cikloturiste uglavnom se većim dijelom odnose na grad Karlovac i njegovu bližu okolicu te na najjužnije dijelove Županije u kontaktnoj zoni s Nacionalnim parkom Plitvička jezera. Također, uočeno je da u ostalim dijelovima Županije takvih sadržaja vrlo malo, a u nekim dijelovima nema čak niti najjednostavnijih ugostiteljskih objekata pa ni trgovina. Kad je riječ o specijaliziranoj smještajnoj ponudi za bicikliste, Karlovačka županija raspolaže s pedesetak takvih smještajnih objekata. Najviše ih je u Rakovici (14), Petrovoj Gori (10) te Dugoj Resi (9)³⁵. Znači, potreba je za uređivanjem novih smještajnih objekata.

³³ Operativni plan razvoja cikloturizma u Karlovačkoj županiji, op.cit., str.4

³⁴ Ibid., str.15

³⁵ Ibid., str.19-20

4.2. Cikloturističke manifestacije

Zadnjih godina, među značajne cikloturističke manifestacije na području Karlovačke županije spadaju Cetingradska biciklijada, biciklijada *Karlovačke 4 rijeke*, Biciklijada Karlovačke županije - *od Kupe do Kapele 2019*, Prvosvibanjska biciklijada, Tour de Slunj i Ciklobajka.

Cetingradska osmica biciklijada organizira Općina Cetingrad i SRK Pedala Laganini iz Karlovca. Održava se svake godine u listopadu. Sudionici ne plaćaju kotizaciju. Imaju gastronomsku ponudu koja uključuje ručak i kušanje ukusnih kolača. Organizator je River Adventure iz Karlovca. Za 2019. stavljena je obavijest o događaju na web stranici *Biciklijade*³⁶ (daje prikaz svih biciklijada na različitim mjestima u Hrvatskoj). Cetingradska biciklijada 2019. godine organizira se u čast obilježavanja Dan nezavisnosti Republike Hrvatske. Ruta ide od Cetingrada – Bilo – Cetin – Cetingrad – Klokoč – Maljevac – Cetingrad. Plan puta je 44 km i to kružnom stazom. U organizaciju manifestacije uključena je policijska pratnja, redarska služba, opskrba vodom cijelim putem, te užinu i ručak za sve sudionike. Ne plaća se kotizacija.

Ciklobajka organizira se u sklopu Ogulinskog festivala bajki. Riječ je obiteljskoj biciklijadi koja uključuje rutu Centar, Bukovnik i Sabljaci. Ova manifestacija više je obiteljskog i zabavnog karaktera jer uključuje zajedničko druženje, čašćenje, aktivnosti za odrasle a za djecu uvijek organiziraju pripovjedačicu koja im priče priče.

Tour de Slunj je rekreativna biciklijada u organizaciji Turističke zajednice grada Slunja i tamošnjih mještana. Uobičajeno *Tour de Slunj* je humanitarnog karaktera. Dužina staze je 15 km na podlozi cesta- makadam. Za sudjelovanje na ovoj manifestaciji potrebno je platiti kotizaciju u iznosu od 50 kn (mlađi od 12 godina ne plaćaju).

Biciklijada Karlovačke županije - od Kupe do Kapele organizira se u kolovozu. Riječ je o dvodnevnom biciklističkom putovanju uz predviđenu kružnu turu, sa startom i

³⁶ *Biciklijade*,.URL : <https://biciklijade.com/detail/3242> (01.10.2019.)

ciljem u Karlovcu, ukupne dužine 95 km.

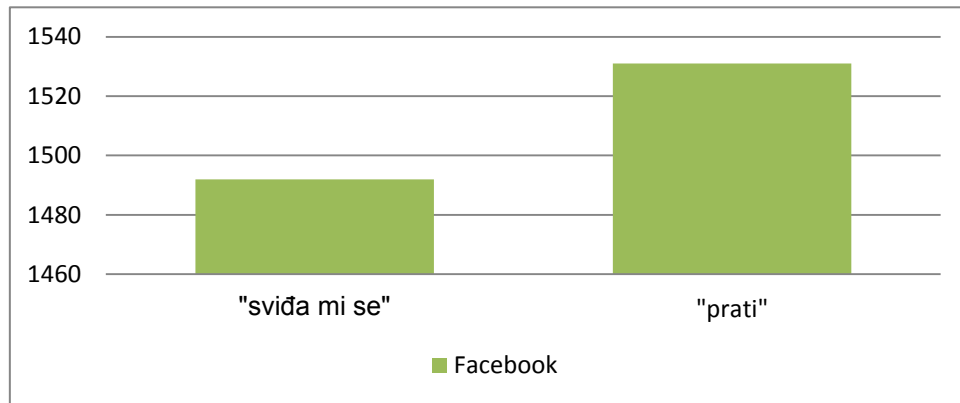
Biciklijada Karlovačke 4 rijeke organizirana je u srpnju povodom obilježavanja 440. rođendana Grada Karlovca. SRK Pedala Laganini uključuje kružnu rutu biciklijade od 95 km i to Karlovac – Barilović - Generalski Stol – Bosiljevo – Jaškovo – Karlovac. Uključena je startnina u iznosu od 80 kuna.

Prvosvibanjska biciklijada organizirana je od Saveza samostalnih sindikata Hrvatske i Karlovačke banke. Biciklijada starta iz Duge Rese, Karlovca i Ozlja, točnije Vrhovca. Sudionici dobivaju majice i kupone za nagrade. Nakon biciklijade organizira se druženje sudionika uz klasični grah za 1. Maj.

4.3. Bike&Bed smještajni kapaciteti namijenjeni cikloturistima

Sam naslov potpoglavlja upućuje na vrstu kratkoročnog smještaja za cikloturiste - *Bike&Bed*. Razvoj cikloturizma, pogotovo ova vrsta smještaja je odlična vijest za iznajmljivače privatnog smještaja., a toga iznajmljivači postaju sve svjesniji pa ulažu značajne napore u daljnji razvoj bike&bed turizma. Aktivnosti cikloturista u kategoriji *Bike&bed* ne provode se samo u ljetnom periodu, već većim dijelom godine, što je također, odlična vijest za iznajmljivače. Tom prigodom, iznajmljivači trebaju poraditi na kreiranju ugodne i domaće atmosfere, zatim izraditi jelovnik koji uključuje domaća i ukusna jela i naravno, ljubaznog domaćina. Osim toga, iznajmljivači trebaju imati izvrsno znanje o biciklističkim rutama kako bi pružili odgovarajuće informacije cikloturistima. Pojedini iznajmljivači mogu u svoju ponudu uvrstiti ponudu iznajmljivanja bicikala po pristupačnim cijenama. Primjer smještajnog kapaciteta namijenjen cikloturistima je Plitvice *Bike&Bed* na adresi Rakovica 77, Rakovica. Prema podacima na društvenoj mreži Facebook uočeno je da značajan broj ljudi prati ovu stranicu na društvenoj mreži Facebook (1531 ljudi), a izjasnilo se (1492) ljudi da im se sviđa ova stranica. Uz uobičajenu ponudu smještaja, nude domaću hranu – domaći sir iz sirane Turkalj.

Grafikon 7. Praćenje rada Plitvice *Bike&Bed* na društvenoj mreži

Izvor: Facebook (04.10.2019.)

Postoje točno određeni uvjeti za *Bike&bed* smještaj. Prvi uvjet je da smještaj mora imati oznaku kvalitete. Drugi uvjet je da vlasnik smještaja smije primati cikloturiste za jedna dan ali samo u razdoblju od 15.9. do kraja godine i od 1.1. do 15.6. Treći uvjet, malo složeniji, je da vlasnik smještaja mora imati osiguran natkriven i zatvoren prostor, spremište za bicikle zajedno sa bravom za zaključavanje. U slučaju da postoji više zasebnih smještajnih jedinica a samo jedno spremište za bicikle, to spremište mora imati video nadzor ili cikloturisti moraju imati mogućnost spremanja svog bicikla u apartmanu. Za svaki bicikl potrebno je u spremištu osigurati cca 2 m² prostora. Spremište mora biti opremljeno stalcima za odlaganje bicikala koji moraju biti obloženi zaštitnim materijalom kako ne bi oštetili bicikl (spužva, guma). Bicikli se pri spremanju ne smiju dodirivati. Preporučuje se postavljanje tako zvanih visećih stalaka na način da se prednji kotač zakači za kuku na zidu a stražnji treba biti oslonjen na nosač ili na pod prostorije. Četvrti uvjet je da u spremištu mora biti set alata za popravak bicikala. Peti uvjet je osiguranje perilice za veš sa sušilicom za pranje i sušenje biciklističkih trikoa (u roku do 12 sati). Šesti uvjet je prostor za pranje bicikala uz gumeno crijevo s nastavkom za četkanje i pranje. Sedmi uvjet je dostupnost karta biciklističkih ruta sa svim potrebnim podacima. Osmi uvjet odnosi se na to da vlasnik smještaja mora cikloturistima staviti na raspolaganje i ostale važne informacije, poput broja telefona taksi službe specijalizirane za prijevoz putnika s biciklima, red plovidbe trajekata (na otocima), vozni red autobusa i vlakova koji pružaju mogućnost prijevoza putnika s biciklima, popis

„bike friendly“ restorana (restorani koji imaju sigurno mjesto za ostavljanje bicikala i mjesto za sjedenje cikloturista u sportskoj opremi, te ponudu laganih obroka za cikloturiste) i slično. Deveti uvjet odnosi se na osiguranje prostora za odlaganje i sušenje veša cikloturista.

Koordinacijsko tijelo za cikloturizma pri Ministarstvu turizma provodi inicijativu za uvjete, dizajn i posebni standard *Bike&Bed*. Njihov rad nastavlja se u stilu prijedloga i razvijanja novih nacionalnih oznaka za sve licencirane i označene objekte na razini županije. Dali su određene preporuke za razvoj *Bike&Bed* smještaj u Karlovačkoj županiji a u njima se navodi da Karlovačka županija mora prikupiti podatke o zainteresiranim smještajnim objektima i o kampovima koje iskazuju interes za označavanje *Bike&Bed*. Karlovačka županije dostavlja te podatke Koordinacijskom tijelu za razvoj cikloturizma pri Ministarstvu turizma. Druga preporuka odnosi se na poduzimanje mjera certificiranja kao vlastiti projekt ³⁷

4.4. Uređenost ruta, označavanje i mobilne aplikacije za potrebe cikloturizma

Glede uređenosti i označavanja ruta na području Karlovačke županije, uobičajeno rute uređuje Turistička zajednica grada Karlovca. U tome pomaže im Turističke zajednice Rakovica, Slunj i Ogulin. Za pohvalu, Turistička zajednica Rakovica je samostalno trasirala i označila četiri rute duge 102 km, dok je Turistička zajednica grada Slunja trasirala i označila sedam ruta dugih 165 km. Turistička zajednica grada Ogulina trasirala je i označila dvije rute ukupne duljine 37 km. S označavanjem i trasiranjem biciklističkih ruta su započele općina Vojnić i općina Josipdol. Trenutno je u tijeku označavanje 700 km ruta koje bi pokrenule istočni i jugozapadni dio Karlovačke županije. Što se tiče lokalnih ruta (kružni tip) , u prosjeku su bile duge pedeset kilometara za razliku od novih ruta koje su u prosjeku duge trideset kilometara a rute na području Slunja, Rakovice i Ogulina oko 20 kilometara. No, i među novim rutama ima ih nekoliko dužih ruta (40 kilometara) i kraćih (10 kilometara). Uočeno je da su nove rute uglavnom slikovite i bolje trasirane od starijih ruta jer izbjegavaju cestu s intenzivnim automobilskim prometom. No, postoji još veliki broj ruta posebice u području Slunja i Rakovice, koje se pružaju po makadamskim cestama, često i

³⁷ Operativni plan razvoja cikloturizma Karlovačke županije, op.cit.str.11

onima s dosta nekvalitetnom podlogom pogodnom isključivo za korištenje brdskih bicikala te po cestama s vrlo strmim nagibima.

Glede mobilnih aplikacija za potrebe cikloturizma, pretraživanjem Google playa, došlo se do saznanja da postoji određeni broj mobilnih aplikacija za potrebe cikloturizma za područje Karlovačke županije, ali sasvim nedostatan. Slijedi tablični prikaz mobilnih aplikacija uz naziv aplikacije, sliku aplikacije, prosječna ocjena korisnika, broj preuzimanja, datum zadnjeg ažuriranja i sadržaj aplikacije (Tablica 3).

Tablica 3. Mobilne aplikacije za potrebe cikloturista

Naziv aplikacije	Slika aplikacije	Prosječna ocjena korisnika	Broj preuzimanja	Datu zadnjeg ažuriranja	Sadržaj aplikacije
Karlovac turistički vodič		4,5	100-500	15.7.2014	Nudi zanimljiv pregled grada Karlovac
Karlovac To go		4,9	100-500	3.8.2017	Karlovac To Go pruža informacije o trenutnim i nadolazećim događanjima u gradu Karlovcu
Zeleno srce Hrvatske		4,9	100-500	6.9.2017	Turistički vodič za područje Karlovac-Ozalj-Ribnjak
Croatia Bike Routes		4,6	Više od 10 tis.	31.7. 2019	Informacije o biclističkim rutama

Izvor: Vlastita izrada autora prema podacima Googl playa (23.10.2019.)

Tablica 3. pokazala je četiri mobilne aplikacije za potrebe turizma na području Karlovačke. Od četiri mobilne aplikacije samo jedna aplikacija je ažurirana u srpnju 2019. godine. Ostale tri mobilne aplikacije su ažurirane prije tri i više godina, što nije pozitivno u razvoju mobilnih aplikacija. Nadalje, pregledom navedenih mobilnih aplikacija utvrđeno da sve aplikacije osim *Croatia Bike Route* napisane su na hrvatskom jeziku, što na neki način, ograničava pristup drugim korisnicima koji govore engleski jezik. Nadalje, pregledom mobilne aplikacije utvrđen je jako mali broj preuzimanja aplikacije. Kod mobilne aplikacije *Croatia Bike Routes* utvrđeno je da nema mogućnosti skidanja GPS rute za korištenje navigacije tipa Garmin te nema mogućnosti navigiranja po ruti. Korisnici ove aplikacije objavili su u komentarima da imaju poteškoće u skidanju ove aplikacije.

Zaključno, nužno je proraditi na mobilnim aplikacija za potrebe cikloturizma i to može značajno utjecati na donošenje odluke turista o kupovini.

4.5. Povezivanje cikloturizma s komplementarnim turističkim proizvodima

Povezivanje cikloturizma s komplementarnim turističkim proizvodima čini se tako da se uključuje proizvode kao vožnju kroz očuvanu prirodu, „Bike-sharing“ sustav, razgledanje kulturnih i prirodnih atrakcija, posjet tematskim manifestacijama³⁸, zatim sudjelovanje na međunarodnim i nacionalnim biciklističkim natjecanjima. Također, sve se više javlja povezivanje cikloturizma s gastronomskim proizvodima. Najveća gastronomska potražnja cikloturista odnosi se na domaću hranu (domaći kruh, pekmez, sir, mlijeko, razna variva i sl.). Osim toga, postoji potražnja cikloturista za mjesto za odlaganje bicikala tako da se ne oštete uz odgovarajuću ponudu servisnih pomagala kao što su rezervne unutarnje gume, pumpa, ventili, univerzalni ključ i slično.

³⁸Akcijski plan razvoja cikloturizma. , op.cit.23

4.6. Institucionalna podrška razvoju i izvori sredstava za ulaganja u cikloturističku ponudu

Institucionalna podrška razvoju upotpunjuje time da su na županijskoj razini aktualna dva strateško-razvojna dokumenta, a tiču se razvoja cikloturizma: Strategija za razvoj ruta i cikloturističke infrastrukture i Strategija za razvoj i promociju cikloturističkog proizvoda. Strategija za razvoj ruta i cikloturističke infrastrukture sadrži kreiranje glavnih i veznih ruta, kreiranje županijske kružne rute, unapređenje i označavanje lokalnih biciklističkih ruta, razvoj odmorišta i servisnih stanica za cikloturiste³⁹. Druga Strategija sadrži razvoj i certificiranje ponude za smještaj, unapređenje gastronomskih sadržaja, razvoj informativnih sadržaja, unapređenje promotivnih aktivnosti i materijala i drugo⁴⁰.

U travnju, 2019. godine, Ministarstvo turizma dodjeljuje 5 milijuna kuna za projekt razvoja cikloturizma na području Hrvatske. Riječ je o projektima usmjerenima prema razvoju cikloturizma u 14 županija. Sredstva se ulažu u izradu elaborata u svrhu trasiranja i označavanja cikloturističkih staza, postavljanje signalizacija i info ploča, opremanje cikloturističkih ruta i servisnih stanica. Dobivena sredstva dozvoljavaju ulaganje u izradu web stranica, edukaciju i postavljanje standarda za „bed&bike“ smještajne objekte⁴¹. Karlovačka županija dobila je najveću potporu za nastavak razvoja „Bike 4river“ programa u iznosu od 407.200.00 kn.

Nadalje, 2019. godine, Ministarstvo turizma predstavilo je jedinstvenu kreditnu liniju za financiranje rada privatnih iznajmljivača uz pomoć Hrvatske poštanske banke i Podravske banke. Kreditna linija dodjeljuje se fizičkim osobama koje su registrirani kao privatni iznajmljivači. Ti privatni iznajmljivači moraju imati, u trenutku odobrenja kredita rješenje nadležnog ureda o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu; smještaja u

³⁹ Karlovačka županija, »Analize stanja i strategije razvoja turizma Karlovačke županije do 2025. godine,« Horwath HTL, Karlovac, 2018.,str.111

⁴⁰ Ibid.

⁴¹ Ministarstvo turizma, 2019. URL: <https://mint.gov.hr/vijesti/ministarstvo-turizma-osiguralo-5-milijuna-kuna-u-2020-godini-za-cikloturizam-na-kontinentu/20879> (23.10.2019.)

sobi, apartmanu, studio apartmanu ili kući za odmor do najviše deset osoba, odnosno dvadeset kreveta i koji pružaju smještaj u kampu s ukupno najviše deset smještajnih jedinica, odnosno za trideset gostiju istodobno⁴². Na stranicama Ministarstva turizma postavljeno je još objava o osiguranju sredstava za razvoj cikloturizma na području Karlovačke županije.

Osim Ministarstva turizma, Karlovačka županija, Turističke zajednice, sredstva iz EU fondova su drugi izvori financiranja cikloturizma na području Karlovačke županije.

4.7. Aspekti promocije cikloturističkog proizvoda

Za svaku promociju uobičajeno je zadužena turistička zajednica određenog grada. U ovom slučaju, to je Turistička zajednica grada Karlovca . Ona koristi različite promotivne materijale i aktivnosti. Cikloturizam se promovira putem web stranica, društvenih mreža kao što su Facebook, Twitter i Instagram i letaka koje dijeli TZ Karlovac. Ključne su mobilne aplikacije koje pomažu cikloturistima u pronalasku točne lokacije smještaja, odgovarajućeg restorana te praćenje cikloturističkih ruta.

Promocija se odvija putem izdavanja info brošura, zatim kreiranjem posebne web stranice specijalizirane za cikloturiste. Cikloturistima su jako važne kvalitetne i pregledne cikloturističke karte. Na tim kartama potrebno je da budu ucrtane sve interesne točke kao atrakcije, restorani, odmorišta, trgovine, servisi za bicikle⁴³.

Prema zadaćama Operativnog plana za razvoj cikloturizma karlovačke županije, daje se do znanja, s obzirom na to da postoji značajan rast potražnje, potreba je za kreiranjem specijaliziranih web stranica. Očekuje se da te web stranice budu zanimljive, jednostavne te ponude sve elemente za pretraživanje koje treba jedan cikloturist. Očekuje se često ažuriranje web stranice i praćenje posjećenosti. Uobičajeno bi trebale imati u glavnom izborniku

⁴² Ministarstvo turizma, 2019. URL: <https://mint.gov.hr/vijesti/ministarstvo-turizma-predstavljena-jedinstvena-kreditna-linija-za-financiranje-rada-privatnih-iznajmljivaca/17895> (23.10.2019.)

⁴³ Operativni plan razvoja cikloturizma Karlovačke županije, op.cit. str.11

informacije o popisu staza /ruta, popisu certificiranog smještaja, popisu manifestacija, popisu svih važnih usluga i sadržaja za cikloturiste te primjerenu ponudu⁴⁴. Osim toga, trebale bi nuditi kvalitetne i pregledne karte na koje se mogu dodavati sadržaji (staze/rute, smještaj, atrakcije i drugo)⁴⁵.

Među značajnim aspektima promocije spadaju specijalizirani sajmovi za cikloturizam i ostale sportove. Predstavnici cikloturističke zajednice mogu promovirati cikloturizma na razne načine, putem infopultova, video snimaka i sl.

Mogu se organizirati tematska putovanja novinara i drugih s ciljem upoznavanja cikloturizma na području Karlovačke županije. Ovo može biti odličan projekt koji može biti financiran iz strukturiranih fondova EU-a.

Postoji poseban kartografsko-informativni materijal *Cycling adventure* (Biciklistička avantura) (Slika 6). Taj informativni materijal sadrži podatke o visinskim razlikama, duljini ruta, kao i vrste podloga po kojima se biciklira.

⁴⁴ Operativni plan razvoja cikloturizma Karlovačke županije, op. cit.str.11

⁴⁵ Ibid.

Slika 6. Brošura Cycling Adventure za Karlovačku županiju

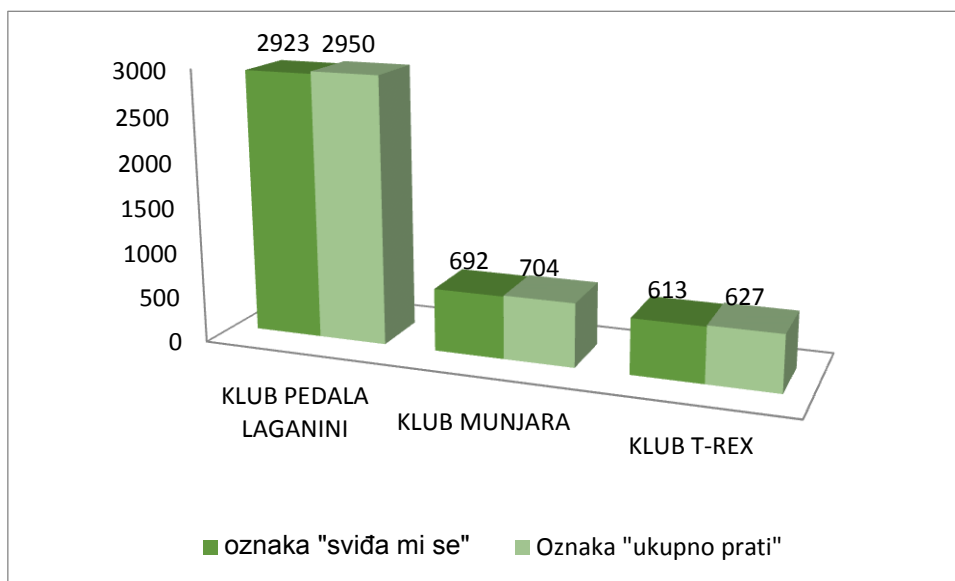

Izvor: Službena stranica *Cycling adventure* (03.12.2019.)

Jedan od značajnih aspekata promocije su mobilne aplikacije o kojima je već prije bilo riječi. Biciklistički klubovi kao klub *Munjara*, sportsko rekreacijski klub *PEDALA LAGANINI*, Brdsko biciklistički klub *T-Rex* mogu značajno doprinijeti promociji cikloturizma na području Karlovačke županije.

Značajnu promociju cikloturizma na području Karlovačke županije čine biciklistički klubovi poput kluba *Munjara*, *PEDALA LAGANINI* i Brdsko biciklistički klub *T-Rex*, no pretraživanjem društvenih mreža, uočena je značajno slabo praćenje stranica kluba *Munjara* i *T-Rex*-a, a nešto u boljoj poziciji je biciklistički klub *PEDALA LAGANINI* (ima samo 12 objava na Instagramu, ostalih navedenih uopće nema na Instagramu) (Grafikon 8).

Grafikon 8. Praćenje aktivnosti biclističkih klubova na Facebook-u

Izvor: Vlastita izrada autora prema podacima Facebook stranica (03.12.2019.)

Tu je još HotSpot Karlovac koji nudi besplatan pristup internetu. Hot Spot financiran je od strane Karlovačke županije u želji da građani Karlovca i drugi imaju dostupan internet 24 sata na dan.

4.8. SWOT analiza cikloturističke ponude

Swot analiza (Tablica 4.) je napravljena na temelju strateških dokumenata o razvoju cikloturizma koje je objavila Karlovačka županija na svojim službenim stranicama te promišljanja autora o mogućnostima unaprjeđenja cikloturizma.

Tablica 4. Swot analiza za razvoj cikloturizma Karlovačke županije

Prednosti	Nedostaci
<ul style="list-style-type: none"> -Bogati prirodni i društveni resursi -Komplementarnost s ostalim oblicima turizma u destinaciji (gastronomija) -Iznimno povoljni prometni položaj (nalazi se na raskrižju relacija istok-sjever, zapad-jug) -Granica s BiH i Slovenijom (dobra prekogranična suradnja) -Bogata biciklistička tradicija -Suradnja s Ministarstvom turizma, Županijom -Pravilna primjena zakonske regulative -Razvijena bike&bed opcije -Poboljšana biciklistička infrastruktura(npr. Ulica Miroslava Krleža, Rotor Novi Centar, Ulica Većeslava Holjevca) -Prirodne ljepote (rijeke, šume) -Cikloturizma kroz cijelu godinu -Otvaranje novih biciklističkih staza (Zeleni val Korana) -Sustavi javnih bicikala ;Najam bicikala i punionice za električne bicikle -Kartografsko-informativni materijal Cycling adventure -Označavanje i trasiranje ruta (zajednički rad Turističkih zajednica) 	<ul style="list-style-type: none"> -Nema povezanosti s EuroVelo -Neugodna klima (visoka razina vlage) i iznimne hladnoće tijekom zime -Neodgovarajuća poduzetnička klima -Nedovoljna promocija cikloturizma -Neažuriranost mobilnih aplikacija -Nedostatak profesionalno oblikovanih proizvoda -Poteškoće u pronalaženju sponzora za organizaciju cikloturističkih manifestacija -Neujednačena promocija cikloturizma na području Karlovačke županije -Slaba iskoristivost društvenih mreža (Instagram, Twitter, Pinterest) -Većina objavljenih sadržaja o cikloturizmu su na hrvatskom jeziku -Individualna promocija cikloturizma - Mali broj uređenih biciklističkih staza uz javne ceste
Prijetnje	Prilike
<ul style="list-style-type: none"> -Niska razina svijesti o razvoju turizma i njegovim opcijama na području Karlovačke županije -Nedostatak stručnjaka -Migracije stanovništva -Velika prometnost cesta -Nedovoljan broj obilježenih i biciklističkih ruta 	<ul style="list-style-type: none"> -Školovanje stručnjaka -Razvoj ekološke svijesti i s time povezano poticanje korištenja bicikala -Razvijanje ponude dodatnih sadržaja i aktivnosti za ciklo turiste -Domaća hrana (uloga gastronomije) -Sve veća primjena informacijske i kartografske tehnologije -Infopult za ciklo korisnike -Redizajn web stranica -Cikloturističke manifestacije (Prvosvibanjska biciklijada) -Servisi i trgovine bicikla u centru grada -Suradnja s PU Karlovac i drugim institucijama -Sredstva iz EU fondova -Realizacija novih projekata -Strateški dokumenti i analize razvoja cikloturizma na području Karlovačke županije

Izvor: Vlastita izrada autora

Cilj Swot analize u ovom slučaju je realno sagledati koje sve mogućnosti ima cikloturizam na području Karlovačke županije uz prednosti, nedostatke, snage i prilike.

Prednosti koje Karlovačku županiju po pitanju cikloturizma daje jedinstven pečat u razvoju cikloturizma. Nedostaci predstavljaju kočnice u razvoju cikloturizma, ali treba na njih gledati kao pobuđujući niz faktora koji primjenom mogu postati prednosti, ali i osnova za inovacije koje će biti konkurentne na tržištu. Najznačajniju prednost predstavljaju bogati prirodni i društveni resursi. Prednost je što Turističke zajednice na području Karlovačke županije ulažu velike napore u označavanju i trasiranju biciklističkih ruta. U to su se uključile općine Vojnić i Josipdol.

Što se tiče prednosti vezanih uz promociju, izrađen je kartografsko-informativni materijal *Cycling adventure* te postoji značajan broj cikloturističkih manifestacija koje su povezane s drugim područjima, primjerice s gastronomijom (kušanjem domaće hrane) i smještajem. Što se tiče nedostataka, postoji osrednja promocija na društvenim mrežama – više se odnosi na individualnu promociju cikloturizma i podatke koje iznese Karlovačka županija na svojem službenim Facebook profilu. Značajan nedostatak je neažuriranje mobilnih aplikacija koje su isključivo vezane za cikloturizam na području Karlovačke županije.

Prilike se reflektiraju u donesenim ključnim dokumentima o razvoju turizma i naročito razvoju cikloturizma u Hrvatskoj (Strategija razvoja turizma do 2020., Akcijski plan cikloturizma na području Karlovačke županije, Studija prometnog razvoja Karlovačke županije, kao ključnim dokumentima). Postoje opcije povlačenja sredstava iz strukturiranih fondova Europske unije za uređenja cikloturističke infrastrukture što može biti odlična prilika za daljnji razvoj cikloturizma.

Prijetnje predstavljaju iznimna prometnost cesta u Karlovačkoj županiji s obzirom na to da povezuje ostali dio RH s Jadranom. Uočena je niska razina svijesti o razvoju cikloturizma i koji su benefiti od razvoja cikloturizma. Nedostaje stručni kadar zbog odlaska na rad u inozemstvo.

4.9. Prijedlozi za unaprjeđenje razvoja cikloturističke ponude

Nakon cjelovite analize razvoja cikloturizma na području Karlovačke županije , slijede prijedlozi za unaprjeđenje razvoja cikloturizma:

1. Prije svega, razvoj cikloturizma nužno je u nastavku temeljiti na održivom korištenju prirodnih resursa tako da bude i lokalno stanovništvo zadovoljno.

2. Uočena je niska razina svijesti lokalnog stanovništva o cikloturizmu i benefitima koje može donijeti. Upravo zato potreban je pojačan angažman lokalnih zajednica na području Karlovačke županije u suradnji sa svim javnim institucijama i Ministarstvom turizma. Nikako, ne smije biti povremene suradnje svih dionika koji su uključeni u razvoj cikloturizma na području ove županije. Suradnja mora biti konstantna. Jasno je da to zahtijeva veći angažman dionika ali potrebno je nagraditi naporan rad dionika.

3. Ono što predstavlja veliki problem je stvaranje klime za sve vrste poduzetništva s obzirom na to da je loša demografska i gospodarska slika Karlovačke županije (ruralna mjesta postaju prazna zbog odlaska ljudi na rad u inozemstvo), ali je nužno obnoviti javnu turističku infrastrukturu koja udovoljava zahtjevima potražnje kao efekt razvoja cikloturizma u Karlovačkoj županiji. Što se može učiniti po tom pitanju? Može se povećati broj smještajnih objekata za cikloturiste u obiteljskom vlasništvu, osnažiti bike&bed smještaj i proraditi na razvoju gastronomske ponude- ponuda domaće hrane . Domaća hrana iznimno privlači turiste s obzirom na to da postoji širok asortiman brze hrane na tržištu.

4. Osvremeniti postojeće biciklističke rute i nastaviti uređivanjem biciklističkih ruta u urbanom dijelovima Karlovačke županije.

5. Dobra ideja bi bila postavljanje info-pultova za cikloturiste (sadržaj infopulta odnosio bi se na biciklističke rute, mjesta, gastronomska ponuda s domaćom hranom (posebno naglasiti).

6. Postavljanje odmorišta za cikloturiste, „bike self servis“ stanice, signalizacija i sl.

7. Unaprijediti promociju cikloturizma s obzirom na to da je analiza u ovom radu ukazala na slabu zastupljenost na društvenim mrežama i rascjepkanost. Prijedlog je da se napravi jedna web stranica koja bi uključivale sve potrebne informacije o razvoju cikloturizma na području Karlovačke županije. Na toj web stranici trebalo bi staviti rad svih biciklističkih klubova (trenutno su na *Cycling adventure*), info o manifestacijama koje se tiču aktivnosti cikloturista. Ta web stranica trebala bi biti stavljena na Facebook, Instagram i Twitter uz redovito ažuriranje stranice. Osim toga, veoma je važno objave pisati na hrvatskom i na engleskom jeziku jer sve veći broj cikloturista čine strani državljani. Oni su ti koji traže aktivan i sadržajan odmor. Ta web stranica bih bila u nadležnosti TZ Karlovac.

8. Dodatno, vezano za promociju, treba promovirati cikloturizam a na nacionalnoj i EU razini.

9. Hrvatska kao članica Europske Unije ima mogućnost financiranja različitih projekata. Definitivno, treba iskoristiti tu mogućnost (prijedlog je da se ti projekti odnose na informacijski sustav i promociju kao na primjer, izrada cikloturističkih karata i ostalih promotivnih materijala, kreiranje i ažuriranje web stranica isključivo namijenjene cikloturistima (digitalne karte s GPS podacima).

10. Biciklističke rute za područje Karlovačke županije ne uključuju niti jedan međunarodni EuroVelo pravac. Treba iznaći rješenje za to.

5. ZAKLJUČAK

Zadnjih godina, došlo je do značajnih promjena u razvoju cikloturizma. Veliki broj turista želi sadržajan i aktivan odmor. Znači, više nije dovoljno turistu ponuditi smještaj i hranu. Iz toga razloga, cikloturizam postaje sve više tražen proizvod na turističkom tržištu. Specifičnost cikloturizma ogleda se na području Karlovačke županije koja ima izvrsne mogućnosti razvoja cikloturizma zbog bogatih prirodnih resursa, a to je ono što se danas traži na tržištu turizma. Osim toga, Karlovačka županija je na neki način na razmeđu između sjevera i juga Hrvatske.

Analiza stanja i mogućnosti razvoja cikloturizma u Karlovačkoj županiji pokazala je da postoje značajni pomaci u poticanju razvoja cikloturizma kao što su razvoj mreže biciklističkih ruta (11 ruta), povećanje broja noćenja i dolazaka turista, posebno turista iz Njemačke i Koreje. Nadalje, utvrđeno je da kroz Karlovačku županiju dvije glavne cikloturističke rute (ruta 3 i ruta 6). Službeni dokumenti kao Operativni plan razvoja cikloturizma pokazali su da za razvoj cikloturizma nisu pogodne dionice cesta D-23 , D-24 i D-228 jer predstavljaju sigurnosni problem za cikloturiste.

Učinjeni su određeni napori u razvoju cikloturizma kao uređivanje biciklističkih ruta u urbanom dijelu grada, postavljen HotSpot - dostupan internet te izrađena kartografski informativni materijal Cycling adventure.

Razlog sporog napretka cikloturizma leži u slaboj demografskoj i gospodarskoj situaciji u Karlovačkoj županiji. Iz ruralnih mjesta odlaze cijele obitelji u potrazi za boljim životnim standardom. Ali, to ne znači, da stvari moraju ostati takve. To mora biti motiv da se nastavi još bolje kako bi preostali mladi ljudi imali želju i volju ostati. Hrvatska je članica Europske Unije od 2013. godine. Novac iz strukturiranih fondova nije maksimalno iskorišten. To treba učiniti i pružiti mogućnost mladim ljudima da se dokažu da mogu razvijati cikloturizam na području svoje županije. Isto tako, Ministarstvo turizma pokazuje inicijativu za razvoj cikloturizma u vidu dodijeljenih sredstava za promociju i označavanje i trasiranje biciklističkih ruta za Karlovačku i druge županije.

Isto tako, analiza stanja cikloturizma Karlovačke županije pokazala je neujednačenost i osrednju promociju cikloturizma. Uočeno je da većina promocije na hrvatskom jeziku te da je značajno slaba ažuriranost (posebno mobilne aplikacije za cikloturizam). Osim toga, utvrđeno je slaba iskoristivost društvenih mreža u cilju promocije cikloturizma. Nužne su promjene u tom smjeru.

U radu je dat prijedlog da se u sklopu cikloturizma više uvrsti domaća hrana. To je ono što ljudima treba nakon duge ture vožnje biciklom. Uživajte u ukusnoj i domaćoj hrani. Znači, ne smije ostati samo na ponudi smještaja.

Svi ti prijedlozi su vrlo ostvarivi uz zajednički rad svih dionika koji djeluje na razvoj cikloturizma na području Karlovačke županije.

Karlovačka županija ima veoma lijepu i bogatu prirodnu i kulturnu baštinu. Kada se to spoji s odličnom organizacijom cikloturizma, slijedi dobitna kombinacija.

LITERATURA

Knjige:

Bartoluci, M, i sur.: **Menadžment u sportu i turizmu**.Kineziološki fakultet, Ekonomski fakultet.Zagreb. 2004.

Birin, Ana: **Teorija potreba i motivacija u turizmu**.U *Kupovno ponašanje turista*, Iva Slivar, Dražen Alerić i Uglješa Stankov, 11-24.Integrafika TTŽ d.o.o.Zagreb. 2018.

Članci:

Bočić, N, Pahernik M. i Maradin, M: «Temeljna geomorfološka obilježja Karlovačke županije» **Prirodoslovlje**, Vol.16., No(1-2).,2001., str.153 – 172

Penzar, B, i Penzar I :«O položaju i uzrocima ekstrema u godišnjem hodu oborine u Hrvatskoj»dio 2.**Hrvatski geografski glasnik**, Vol.43., No.1. 1981.str. 27–48.

Vrtiprah, V.: »Kulturni resursi kao činitelji turističke ponude u 21.stoljeću.« **Ekonomska misao i praksa**, Vol. 2., 2006., str. 279-296.

Pucher , J, i R Buehler.: » Making Cycling Irresistible: Lessons from The Netherlands, Denmark and Germany »**Transport Reviews**, Vol. 28., No.4., 2008., str. 495-528.

Internet stranice:

Cycle Tourism Information Sheet. 1999. »Cycle Tourism, Sustrans, Bristol, UK., pp.1, 1.«*Information pack TT21*,. UK: Sustrans. routes for people. Dostupno na:<https://www.funding4sport.co.uk/downloads/cycle-tourism.pdf>.

EP. 2012. *The european cycle route network eurovelo*. Brussels, Belgium: European Parliament, DirectorateGeneral for Internal Policies, Policy Department B: Structural and

Cohesion Policies. EU: Transport and Tourism.

Analize stanja i strategije razvoja turizma Karlovačke županije do 2025. godine
Dostupno : https://www.kazup.hr/images/dokumenti/razvoj_turizma/20180502_analiza%20stanja.pdf.2018.

Akcijski plan razvoja cikloturizma. Zagreb: Institut za turizam.2015.

Kožar, Lidija.Geografska obilježja Karlovačke županije Zagreb: Academia.edu.2019.

Ministarstvo turizma. 2013. *Nacrt prijedloga; Strategija razvoja turizma do 2020. godine*.
Zagreb: 2013

Operativni plan za razvoj cikloturizma *Operativni plan razvoja cikloturizma karlovačke županije*. Zagreb: Institut za turizam.2017.

Razvojna agencija Ličko-senjske županije – LIRA. 2017. Operativni plan razvoja cikloturizma ličko-senjske županije. Ogulin: Ličko-senjska županija.

Strategije razvoja turizma do 2020. <https://mint.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/130426-Strategija-turizam-2020.pdf>.

Studija prometnog razvoja Karlovačke županije.. Mobilita Evolva d.o.o Verkehrplus.:
<https://www.ra-kazup.hr/karla/wp-content/uploads/2018/04/Studija-prometnog-razvoja-Karlova%C4%8Dke-%C5%BEupanije.pdf>. 2016.

Ministarstvo turizma. <https://mint.gov.hr/vijesti/ministarstvo-turizma-za-razvoj-cikloturizma-u-2018-osiguralo-vise-od-10-milijuna-kuna-za-52-razvojna-projekta/13199>. 2018.

Ministarstvo turizma.: <https://mint.gov.hr/vijesti/ministarstvo-turizma-predstavljena-jedinstvena-kreditna-linija-za-financiranje-rada-privatnih-iznajmljivaca/17895>. 2019.

POPIS ILUSTRACIJA

Slika 1. Europska mreža biclističkih ruta Eurovelo	4
Slika 2. Službena web stranica cikloturizma u Hrvatskoj	6
Slika 3. Karlovačka županija	12
Slika 4. Prometna mreža Karlovačke županije	13
Slika 5. Biciklističke rute u Karlovačkoj županiji	24
Slika 6. Brošura Cycling Adventure za Karlovačku županiju	35
Grafikon 1. Razlozi posjete turističkim odredištima	7
Grafikon 2. Broj stanovnika u Karlovačkoj županiji od 1991 do 2011. godine	15
Grafikon 3. Analiza turističkog prometa u Karlovačkoj županiji	18
Grafikon 4. Broj noćenja i turista prema posljednim podacima za 2018 i 2019. godinu	20
Grafikon 5. Receptivni kapaciteti određenih turističkih mjesta u Karlovačkoj županiji	21
Grafikon 6. Smještajni kapaciteti na području Karlovačke županije	22
Grafikon 7. Praćenje rada Plitvice Bike&Bed na društvenoj mreži	29
Grafikon 8. Praćenje aktivnosti biclističkih klubova na Facebook-u	37
	46

Tablica 1. Zastupljenost cikloturizma prema turističkim regijama u RH	5
Tablica 2. Omjer noćenja karlovačke županije i kontinentalne Hrvatske za razdoblje 2010-2015	19
Tablica 3. Mobilne aplikacije za potrebe cikloturista	31
Tablica 4. Swot analiza za razvoj cikloturizma Karlovačke županije	38